

Eugen SIMION

Cuvinte-cheie

Abstract

Articolul se constituie ca o încercare ambițioasă de a selecta acele cuvinte-cheie care îi caracterizează pe români (ca națiune). Cum se definește spiritul românesc, identitatea românească în viziunea marilor scriitori români (filosofi, poeți și moraliști precum cronicarii) este ceea ce urmărește autorul să arate. Încercarea de a defini „modul românesc de a fi în lume” se dovedește foarte dificilă, întrucât scriitorii preocupați de acest subiect oferă numai aproximații și sugestii în contexte oferite de vremuri deopotrivă schimbătoare și tulburătoare.

Cuvinte-cheie: românii, definiții, literatura română, caracteristici esențiale.

This article is an ambitious attempt to select the keywords that characterize the Romanians (as a nation). How to define the Romanian spirit, the Romanian identity as suggested by the great Romanian writers (philosophers, poets and moralists as the Chroniclers) is the focus of the present article. The research proves that it is a very difficult task to grasp “the Romanian way of being into the world” because the writers preoccupied with the subject offer only approximations or suggestions in contexts of overwhelming and changing times.

Keywords: Romanians, definitions, Romanian literature, essential characteristics

Thierry de MONTBRIAL
**Încotro se îndreaptă
Europa?**

Résumé

De-a lungul istoriei, societățile umane au fost organizate în grupuri politice, adică în grupuri care își afirmau unitatea, mai ales în raport cu lumea exterioară. Națiunea și, în special, statul-națiune reprezintă doar un moment al istoriei umanității, un moment care, e drept, s-a extins la câteva secole. În privința Uniunii Europene, veritabila semnificație a construcției europene este crearea, în etape, a unui nou tip de unitate politică.

Cuvinte-cheie: națiune, state-națiune, construcție europeană, sistem autoorganizator, unitate politică, identitate europeană, cetățenie europeană.

Tout au long de l'histoire, les sociétés humaines ont été organisées dans des groupes politiques, à savoir des groupes qui prétendaient l'unité, en particulier en relation avec le monde extérieur. La nation et, en particulier, l'État-nation représente seulement un moment de l'histoire humaine, un moment qui, est vrai, s'est propagé à plusieurs siècles. En ce qui concerne l'Union Européenne, la signification réelle de la construction européenne est la création, par étapes, d'un nouveau type d'unité politique.

Mots-clés: nation, États-nations, construction européenne, système auto-organisateur, unité politique, identité européenne, citoyenneté européenne.

Ioan ROBU

L'église catholique et les défis culturels de l'Europe

Résumé

Dacă se dorește într-adevăr întoarcerea spre cultură ca o posibilitate de a ne relua viața împreună ca europeni, atunci ar trebui să căutăm în însăși nucleul moștenirii comune, care este identitatea noastră creștină. O nouă cultură pentru a ieși din criză presupune o mare schimbare în modul de viață al fiecăruia dintre noi. A pune în aplicare o cultură a moderației ne va da tuturor posibilitatea de a nu renunța, în numele neoliberalismului care își croiește drum, la cultura solidarității.

Cuvinte-cheie: identitate creștină, cultură creștină, umanism integral, cultura moderației, cultura solidarității, diversitate.

Si on doit vraiment se tourner vers la culture comme possibilité de reprise de notre vivre ensemble en tant que Européens, alors il faudra chercher au cœur même de notre héritage commun, qui est notre identité chrétienne. Une nouvelle culture pour sortir de la crise suppose un grand changement dans la manière de vivre de chacun d'entre nous. Mettre en œuvre une culture de la modération nous donnera à tous la possibilité de ne pas renoncer, au nom d'un néo-libéralisme qui se fraie chemin, à la culture de la solidarité.

Mots-clés: identité chrétienne, culture chrétienne, humanisme intégral, culture de la modération, culture de la solidarité, diversité.

Eugen SIMION
Eugen Simion
în dialog cu Nicolae Breban

Abstract

Dialogul dintre Acad. Eugen Simion și prozatorul Nicolae Breban pornește de la preferințele literare ale contemporanilor noștri și alunecă către opțiunile pe care Nicolae Breban le-a făcut în privința tipului de proză pe care a scris-o. Acad. Eugen Simion își provoacă partenerul de discuție cu scopul de a obține unele detalii autobiografice nemărturisite până acum de scriitorul aflat în pragul vârstei de 80 de ani. Relația cu Dumnezeu și atitudinea pe care scriitorul o are față de moarte sunt puncte cheie ale dialogului care ia în vizor și alte teme, precum opinia prozatorului în legătură cu atmosfera literară a momentului, ideile acestuia despre prietenie, despre caracteristicile românilor și despre spiritul național.

Cuvinte-cheie: Nicolae Breban, literatură română, proză, interviu

The dialogue between the Academician Eugen Simion and the Romanian prose writer Nicolae Breban starts from the literary preferences of our contemporary and glides on the options Nicolae Breban made regarding the type of prose he has written. Acad. Eugen Simion challenges his partner of discussion to reveal certain autobiographical details as the writer reaches the age of 80 years old. The relation with God and personal attitudes concerning death are the key points of this dialogue focused also on Breban's opinion on the literary atmosphere of the moment, on the principles of friendship and general characteristics of Romanians and Romanian national spirit.

Keywords: Nicolae Breban, Romanian literature, prose, interview

Paul CERNAT

Capcanele dosarelor și etica demistificării

Abstract

Eseul de față analizează, pornind de la mai multe studii de arhivă ale lui Gabriel Andreescu din volumul *Cărturari, opozanți și documente*, Iași, 2013, diferite modalități prin care dosarele de Securitate ale unor importanți scriitori și intelectuali publici din România comunistă au fost manipulate după 1989 în beneficiul unor agende ideologice partizane și în vederea stigmatizării publice a adversarilor. Din acest punct de vedere, demersul lui Andreescu poate servi atât ca model de analiză instituțională, cât și ca posibil reper de atitudine etică.

Cuvinte-cheie: intelectuali, etică, arhive, documente, poliție politică

The present essay analyzes the different modalities of manipulation observed in the case of the Security deeds belonging to some important writers and public intellectual personalities in Romania, that was done for the benefit of few strong ideological agendas and aiming the public stigmatization of the rivals after 1989. The commentaries have as a starting point the volume that include many archive studies written by Gabriel Andreescu, *Cărturari, opozanți și documente* [Scholars, Opponents and Documents], published at Iassy, 2013. From this point of view, Andreescu's work may serve both as an institutional analysis model, and as a possible landmark of an ethical attitude.

Keywords: intellectuals, ethics, archives, documents, political police

Bogdan CREȚU
Breban după Breban

Abstract

Cărțile publicate în ultimii douăzeci și ceva de ani pierd mult dacă sunt citite „în sine”, fără a fi raportate la întregul operei brebaniene. Mai mult decât înainte, scriitorul a început să se întoarcă din ce în ce mai des la propriile creații, să le lege într-un silogism epic nu întotdeauna facil de sesizat. Cel mai recent roman al său, *Singura cale*, reprezintă o importantă tentativă de a ataca un subiect încă sensibil, tratându-l nu în alb și negru, ci nuanțat: e vorba de epoca de teroare a instaurării comunismului în România. Una dintre mărcile scrisului lui Nicolae Breban este tocmai plasarea problemei într-o zonă neutră ideologic și moral; altfel spus, romancierul nu mai ține cont de valorile tradiționale, de prejudecățile obișnuite și regândește lucrurile pe cont propriu. Totul se înscrie într-o dinamică a jocurilor de putere, de influențe. Nu există doar bine și rău, moral și imoral, adevărat sau fals. Categoriile se amestecă fără a stârni confuzie, dând naștere unei imagini de o complexitate și diversitate fidele vieții, istoriei, cu toate nișele lor altfel invizibile.

Cuvinte-cheie: Nicolae Breban, comunism, putere, destin

Books published in the last two decades cannot be read per se, but connected to Breban`s entire work. The writer refers more often to his own creations than before, gathering them in an epic syllogism that is not always easy to identify. His latest novel, *Singura cale* (*The Only Way*), appears like an attempt to approach a sensitive subject shown not just in black or white, but meticulously rendered: the dreadful period of installing communism in Romania. One of Nicolae Breban`s writing features is placing the issue in an area that

is ideological and moral neuter; in other words, the novelist dismisses traditional values and usual prejudices and reinterprets facts in his own manner. Everything leads to a certain dynamic of power games and influence. There is no such thing as good or bad, moral or immoral, real or fake.

Keywords: Nicolae Breban, communism, power, destiny

Lucian CHIȘU

Singurătatea prozatorului de cursă lungă

Abstract

Împlinirea vârstei de 80 de ani de către Nicolae Breban, unul dintre cei mai importanți prozatori români din toate timpurile, este un prilej de sărbătoare în cultura română și în rândul cititorilor săi. Autorul textului se oprește asupra unor momente din viața și creația sărbătoritului, insistând asupra faptului că Nicolae Breban a fost și este un scriitor orgolios, care și-a luat propriul destin artistic în mâini, sacrificându-și – s-ar putea spune – cariera socială și politică pentru a se împlini prin creație. Reprezentant al realismului psihologic, autor de largă respirație, Nicolae Breban a creat o tematică și o galerie de personaje puternic marcate de stilul său inconfundabil, caracterizat de o mare forță analitică și adesea însoțită de eseuri digresive. Romanele sale sunt de mari dimensiuni și se constituie într-un ansamblu de opere contigue, scrise în consonanță cu evoluția romanului modern european și cu adânc respect arătat unor maestri precum Dostoievski, Thomas Mann, Marcel Proust, James Joyce, Friedrich Nietzsche. Grație întinsei sale opere, din care amintim *În absența stăpânilor*, *Francisca*, *Animale bolnave*, *Îngerul de gips*, *Bunavestire*, *Don Juan*, *Drumul la zid*, *Pândă și seducție*, *Amfitrion*, *Ziua și noaptea*, *Singura cale*, Nicolae Breban și-a binemeritat un loc al său, distinct, în literatura română.

Cuvinte-cheie: Nicolae Breban, biografie, roman, analiză, psihologie, construcție

Reaching the age of 80 years old, Nicolae Breban, one of the most important Romanian novelist of all times, is celebrated in Romanian culture and among his readers. The author of the article dwells on some elements belonging to the life and works of Nicolae Breban, insisting on the fact that he is a vainglorious writer who took his artistic destiny in his own hands sacrificing, we may say, his social and political career in favour to his fulfilment through creation. As a representative of the psychological realism and as a writer of large respiration, Nicolae Breban created a thematic and a characters gallery strongly marked by his style, characterized of a great analytical force and often accompanied by digressive essays. Breban's novels have ample dimensions and constitute them-selves in an aggregate of contiguous works written in accord with the European modern novel evolution and with devout respect for few great masters, such as Dostoyevsky, Thomas Mann, Marcel Proust, James Joyce, Friedrich Nietzsche. Due to his vast creation, Nicolae Breban won a well deserved and distinguished place in Romanian literature.

Keywords: Nicolae Breban, biography, novel, analysis, psychology, construction.

Caius Traian DRAGOMIR
Reîntoarcerea la teologie
Un manifest (I)
Presiunea științei

Abstract

Dezvoltarea științei a complicat infinit lumea concretului empiric. În această condiție, credința și viziunea teologică devin modalități obligatorii ale elaborării unei autentice înțelegeri a lumii.

Cuvinte-cheie: teologie, revoluția științifică, iluminism, religie, ateism

The development of the science has created an enormous complexity of the world of the immanent reality. In this condition the belief and the theological horizon become compulsory forms of the creation of a true understanding of the empirical physical nature.

Keywords: theology, scientific revolution, enlightenment, religion, atheism

Nicoleta SĂLCUDEANU
**Ideea protocronistă
și avatururile ei**

Abstract

Protocronismul reprezintă un concept lansat de comparatistul și istoricul literar Edgar Papu, ce se înscrie în zona de idei și ideologii estetice autohtoniste, indigeniste, cu accent pe precursoratul cultural. Ideea protocronismului este lansat de Edgar Papu, în 1974, în revista "Secolul XX", printr-un articol intitulat Protocronismul românesc, iar apoi este crescut și nuanțată, în cartea sa, Din clasicii noștri. Contribuții la ideea unui protocronism românesc (1977). Conceptul demonstrat de Edgar Papu, în alt mod strălucit, susține că protocronismul ia substanță de la tensiunea dintre "forțele creative" ca "vectori de așteptări" și "forțele receptoare" ca vectori de "sincronizare prin imitație". Dacă prima idee este susținută de intelectuali autentici, din păcate, mai târziu, acesta este confiscat de propagandiștii ai regimului comunist, care, în ultima sa poziție era de o colorație naționalistă. Deci, protocronismul va extinde scopurile sale inițiale care se încadrează în ridicol, transformarea de la un construct cultural într-o caricatură ideologică, utilizat din motive de propagandă de regimul Ceaușescu, a fost în continuă căutare de legitimitate națională.

Cuvinte-cheie: protocronism, Ceaușescu, comunism, propagandă

Protochronism represents a concept launched by the literary historian Edgar Papu, being part of the autochthonous, indigenist aesthetic ideas and ideologies, focusing on cultural forerunning events. The protochronist idea is launched by Edgar Papu, in 1974, in

the „Secolul XX” magazine, through an article entitled Protocronismul românesc, and then it is augmented and nuanced in his book, Din clasicii noștri. Contribuții la ideea unui protocronism românesc (1977). The concept is otherwise brilliantly demonstrated by Edgar Papu, claiming that protocronism takes its substance from the tension between "creative forces" as "vectors of expectations" and "receivers forces" as vectors of "synchronization through imitation." If at first the idea is supported by genuine intellectuals, unfortunately later it is confiscated by propagandists of the Communist regime that in its last stance was of a nationalist coloration. So protocronism will expand its initial purposes falling into ridicule, turning from a cultural construct into an ideological caricature, used for propaganda reasons by the Ceausescu regime, which was in continuous search for national legitimacy.

Keywords: protocronism, Ceaușescu, communism, propaganda

Marian BARBU
Eminesciana
Punctul de întâlnire ...

Abstract

Autorul comentează volumul lui Tudor Nedelcea, *Eminescu...*, care reunește studii despre creația eminesciană mai puțin cunoscută: cugetarea sacră, istoricul, socialismul, relația sa cu Macedonski, realsemitismul, Shakespeare în viziunea sa, avatarele tipăririi manuscriselor eminesciene de către Eugen Simion etc.

Cuvinte-cheie: Eminescu, Macedonski, E. Simion, Shakespeare, realismul, manuscrise eminesciene, național și universal, confluente spirituale.

The author comments on the volume Tudor Nedelcea, *Eminescu...*, which brings together studies about Eminescu's work less known: tantric contemplation, history, socialism, its relationship with Macedonski, the realsemitism, Shakespeare in his view, the avatars of Eminescu's printing by Eugen Simion etc.

Keywords: Eminescu, Macedonski, E. Simon, Shakespeare, realism, Eminescu's manuscripts, national and universal, spiritual confluences

Teodora DUMITRU

Poezia lui Mircea Dinescu, de la invocație la contestație

Résumé

Studiul de față își propune să urmărească evoluția lirică a poetului Mircea Dinescu, de la debutul său prin *Invocație nimănui* (1971), situat în descendență modernistă, spre o poezie de tip contestatar, interesată de contextul sociopolitic imediat, vizat prin expresia directă sau prin aluzia transparentă la realități familiare trăitorilor în comunismul și apoi în postcomunismul românesc, așa cum se poate remarca începând cu volumul *La dispoziția dumneavoastră* (1979) și până la *O beție cu Marx* (1996).

Cuvinte-cheie: Mircea Dinescu, poezia modernă, poezia politică, lirism comunism subversiv, post-comunism.

L'étude ci-dessous suit l'évolution lyrique du poète roumain Mircea Dinescu, dès son début avec *Invocație nimănui* [Invocation à personne] (1971), descendant de la poésie moderne, jusqu'à une poésie de la contestation, ciblée vers le contexte sociopolitique immédiat. C'est une poésie marquée par l'expression directe ou par l'allusion à des réalités familières à ceux qui ont vécu dans l'époque du communisme et puis dans le post-communisme roumain, ainsi qu'on peut le remarquer dès *La dispoziția dumneavoastră* [À votre disposition] (1979) jusqu'à *O beție cu Marx* [Une soulerie avec Marx] (1996).

Mots-cléfs: Mircea Dinescu, poésie moderne, poésie politique, lyrisme subversif, communisme, post-communisme

Napoleon POP,
Valeriu IOAN-FRANC

Globalizarea – o realitate a timpului nostrum

Abstract

În al treilea volum dedicat monedei globale – concept filosofic, și nu în mod necesar unul monetary – autorii încearcă să prezinte tema realității actuale, considerată o condiție pentru abordarea viitorului în sensul realizării unui asemenea obiectiv. Întrebarea este dacă realitatea, dominată de constrângeri temporale, poate fi un sprijin, în speranța că omenirea va putea înțelege mai bine sensul conceptului de cooperare generală în fața provocărilor determinate de pierderea încrederii din cauza lipsei moralității și eticii în economia reală.

Confruntându-ne cu creșterea sărăciei și tot felul de violențe, toate considerate ca efect al proastei guvernări, cooperarea trebuie să răspundă tot mai mult nevoilor oamenilor, ca indivizi, adică prin politici publice în care grija și iubirea față de vecin să primeze în raport cu o colectivitate nedefinită care votează. Pentru aceasta, trebuie să ținem seama de dualitatea omului ca spirit și corp material, care va fi principiul de conduită atât al politicienilor acestei abordări evocă câteva dintre ideile principale ale primelor două volume, judecățile continuând să se bazeze pe noua paradigmă care leagă spiritul omului de corpul material, iar ambele de Natură.

Cuvinte-cheie: globalizare, cooperare generală, politici publice, morală, etică, realitate, responsabilitate

In preparing the third volume dedicated to Global Currency – as philosophical concept and not necessarily as a monetary one – the authors are trying to submit the subject of the do-day reality, as a prerequisite in arguing the future in the achieving such a goal. The question is if the reality, full of temporarily constraints, can provide a support for the hope that the mankind can understand better the meaning of the general cooperation concept in face of the tough challenges of a lost trust produced by the lack of morality and ethics in real economy.

In front of increasing poverty and all kind of violence, all of them seen as an effect of bad governance, the cooperation has to respond more and more to the people's needs, individuals, in terms that public policies to be seen more as taking care and loving rather of your neighbor than an undefined collectivity casting a vote. For that, someone has to observe the duality of the man in spirit and material body which should be the principle of the conduct either of policy makers, or of the mere citizen obeying to. The construct of the approach is evoking some of the main ideas of the previous two volumes, the judgments continuing to be based on the new paradigm putting together the human spirit with material body and both with the Nature.

Keywords: Globalisation general cooperation, public policy, morals, ethics, reality, responsibility

Maria CERNAT

Informația – marfă sau bun public?

Concentrarea capitalului pe piața Informației

Résumé

Acest articol privește o chestiune îndeobște foarte cunoscută: care este statutul informației: este ea o simplă marfă sau un bun public? Aproape toți studenții de la facultățile de jurnalism și comunicare sunt familiarizați încă din primul an de studiu cu natura duală a informației. Deși multora le-ar plăcea să creadă că este vorba despre un bun al publicului, realitatea este că economia de piață o transformă într-o marfă ca oricare alta. Cartea pe care urmează să o discut prezintă o perspectivă inedită asupra modului în care piața informației este structurată la nivel global. În lucrarea sa, *Foundations of Critical Media and Information Studies*, Christian Fuchs analizează problemele care apar pe piața informației atunci când se formează trusturi media gigant, dintr-o perspectivă mai puțin cunoscută în literatura de specialitate din țara noastră. Este vorba despre economia politică a mass-media. Teoriile critice privind mass-media au fost de multe ori respinse, ca urmare a pretensei lor structuri speculative. Este meritul incontestabil al lui Christian Fuchs de a fi revitalizat teoria critică a mass-media, folosind totodată o cantitate impresionantă de date empirice pentru a-și susține ipotezele. Lucrarea sa este o încercare provocatoare de a oferi un support factual solid pentru a demonstra ceea ce unii critici ai

mass-media, ca Herbert Marcuse, Theodor Adorno sau Jurgen Habermas, au spus despre sistemul mass-media. Folosind drept suport teoretic pentru teoria critică ideile exprimate de gânditori precum Karl Marx, David Harvey, Michael Burawoy, precum și pe ale altor importanți filosofi, sociologi și teoreticieni ai mass-media, Christian Fuchs insistă asupra unei valențe adesea ignorate în spațiul academic românesc: rolul critic al cercetării academice. O definiție foarte îngustă a conceptului de libertate a transformat media la nivel global într-o piață dereglementată, dominată de trusturi în continuă creștere. Lucrarea lui Christian Fuchs inventariază toate efectele negative care decurg de aici.

Cuvinte-cheie: teoria critică, studii despre informație, corporații media, piața informației

This article is about a very common issue regarding the status of information: is it a commodity or a public good. Most students enrolled in communication academic programs are familiarized right from their first year of study with the dual nature of information. While many would like to believe it is a public good our current market economy transforms it into a mere commodity. The book I am about to present tries to offer a different perspective and explanation to the way our information system is structured globally. In his book, *Foundations of Critical Media and Information Studies*, analyzes the problems that arise when huge media trusts arise in the information sector from another perspective: the political economy of the mass-media. The critical theory of the media has been often dismissed due to its supposed highly argumentative structure. It is the indisputable merit of Christian Fuchs the reviving of the critical theory of the media using a huge amount of empirical data to sustain all his claims. His book is a provocative attempt to give more pertinent and clear empirical data in order to prove what the critics of the media such as Herbert Marcuse, Theodor Adorno or Jurgen Habermas have been saying about the mass-media system for

decades. Using the ideas of Karl Marx, David Harvey, Michael Burawoy and other important sociologists and philosophers Fuchs is emphasizing the critical role of his academic research. A very narrow concept of freedom has transformed the global media into a deregulated market dominated by fewer and constantly growing trusts and Christian Fuchs is trying to investigate all the negative effects resulting from this fact

Mots-clés: critical theory, information studies, media corporations, information market